1859. N°. 150.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 16 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 15 December.

De directie der Nederl. bank heeft bekend gemaakt, dat er bankbilletten van eenen nieuwen vorm zullen uitgegeven worden. Aanvankelijk zal dit echter alleen geschieden met billetten van *f* 1000. Dit nieuwe bankbillet is breed 22 Ned. duimen en hoog 12 Ned. duimen. Het heeft drie raamranden en is alleen aan de onderzijde afgesneden. Het bevat als watermerken, iets beneden het midden, de woorden: *Nederlandsche Bank*, en aan beide zijden, overdwars, het cijfer 1000. De tekst is omgeven door een gegraveerden rand, in welks vier hoeken het cijfer 1000 voorkomt. Buiten den rand zijn nog aan beide zijden, overdwars, herhaald de woorden: *Nederlandsche Bank*. De druk der voorzijde is geheel zwart. De achterzijde is overdekt met eene roode gravure, in het midden bevattende het cijfer 1000. Verder zijn daarop in zwarte letters de strafbepalingen tegen namaak of vervalsching van bankpapier vermeld.

— Eergisteren morgen is er te Gouda een hevige brand uitgebarsten in de run-, pel- en oliemolen van den heer Mertz, aan de Kromme Gouwe. De geheele molen, met een gedeelte van de daarnaast staande schuur, is een prooi der vlammen geworden, terwijl het gedeelte van de schuur, waarin de oliebakken waren, en de omliggende gebouwen zijn gespaard gebleven. De molen, bijbehoorende gebouwen en koopmansgoederen waren tegen brandschade verzekerd. De schade wordt op p. m. *f* 13,000 berekend.

— Dezer dagen heeft een koopman te Arnhem getracht zijne bijzit van het leven te berooven, eerst door met een pistool op haar te schieten en vervolgens door haar met een mes te willen vermoorden. Beide pogingen zijn echter mislukt en de dader is in verzekerde bewaring genomen.

— Reeds in het jaar 1834 werd er door jhr. C. A. Rethaan Macaré de aandacht op gevestigd, dat de dichter Jacob Cats, die, zoo als bekend is, vele jaren te Middelburg heeft doorgebragt, van 1603 tot 1623 zou gewoond hebben in de lange Noordstraat aldaar, in het huis naast de societeit de Vriendschap, gemerkt L n°. 131, waar thans eene school voor meisjes is gevestigd. Daarbij werd de wensch uitgedrukt, dat door het plaatsen van een eenvoudigen gedenksteen in den gevel van dat huis de gedachte aan het verblijf van Cats binnen die stad zou worden levendig gehouden. Deze zaak bleef geruimen tijd zonder gevolg, doch werd in den aanvang van dit jaar door de heeren jhr. mr. Paspoort van Grypkerke, wijlen mr. S. de Wind en mr. J. A. de Stoppelaar ter harte genomen. Men wilde zich echter eerst de volkomene zekerheid verschaffen, dat werkelijk het genoemde perceel tot woning van Cats heeft gediend, en door laatstgenoemden heer werden uit de oudste registers en andere bescheiden, in het gemeente-archief voorhanden, de meest voldoende bewijzen daarvan opgespoord. In eene Woensdag ll. gehouden vergadering van het Zeeuwsche genootschap der wetenschappen werd daarvan mededeeling gedaan en tevens eene schetsteekening overgelegd van den steen, die vermoedelijk nog vóór het einde van dit jaar in den gevel van gemeld huis zal prijken.

's GRAVENHAGE, 15 December.

Z. M. heeft goedgevonden den kolonel-kommandant van het 3de reg. dragonders, J. M. Castendijk, ingevolge zijne aanvrage, op pensioen te stellen, en te benoemen: bij het 2de reg. dragonders, tot kolonel, den luit.-kolonel W. K. J. baron van Dedem, kommandant van het corps; bij het 3de reg. dragonders, tot kommandant van het corps, den luit.-kolonel J. E. Vertholen, van het 1ste reg. dragonders.

— Z. M. heeft benoemd tot scheepsklerken bij de Nederl. zeemagt: W. F. G. L. Faubel, P. Berghuis, F. W. Merhottein, E. H. W. Wijnmalen, D. A. van der Laan en J. Gallas, en tot klerk bij de directie der marine te Amsterdam J. Ruwers.

— Z. M. heeft aan den luit. ter zee 1ste kl. van het sedentaire zeewezen in Ned.-Indië E. H. Boom, thans met verlof hier te lande, toegekend den rang van kapitein-luitenant.

— Aan den Oost-Indischen ambtenaar P. Vreede Brik, laatstelijk resident van Soerabaya, thans met verlof hier te lande, is op verzoek eervol ontslag verleend uit 's lands dienst.

— Door Z. M. is de benoeming van den heer G. Holtius, tot bewaarder der hypotheken enz. te Amsterdam, op zijn verzoek ingetrokken en hij in zijnen vroegeren toestand van gepensioneerd inspecteur-generaal der registratie hersteld.

— Tot notaris te Wijk bij Duurstede is benoemd de heer R. G. van Heyst, cand.-notaris aldaar.

— Het heeft Z. M. den keizer van Rusland behaagd, te verleenen: de orde van St. Stanislaus, 1ste kl., aan den vice-admiraal D. Bijl de Vroe; de orde van St. Anna, 3de kl. aan den luit. ter zee 1ste kl., W. C. Klis; de orde van St. Stanislaus, 3de kl. aan den officier machinist A. Flaes. Ook heeft Z. M. zijnen dank doen betuigen aan den officier van gezondheid 1ste kl., H. Slot, voor de zorgen door hem besteed, in het hospitaal aan den Helder, aan de matrozen van het keiz. fregat *Olof*.

— Maandag ll. heeft de nieuw benoemde Oostenrijksche gezant, de luit.-generaal baron von Langenau, in een bijzonder gehoor zijne geloofsbrieven aan Z. M. den Koning overhandigd.

— Heden middag zullen de leden van het corps diplomatique in het hôtel de l'Europe aan den graaf René de Faverney, eersten secretaris bij het Fransche gezantschap alhier, een afscheids-diner aanbieden. Heden avond zal er bij den Pruissischen gezant en morgen avond bij den Belgischen gezant eene soirée musicale plaats hebben.

— Heden middag zal door den heer van Nispen van Pannerden, in het hôtel Paulez, aan de leden der eerste kamer een luisterrijk diner worden aangeboden.

— Gisteren heeft aan het ministerie van marine de aanbesteding plaats gehad van het bouwen van vier houten verdedigingsvaartuigen. De minste inschrijver was de heer J. Schouten, te Dordrecht, 2 vaartuigen tegen *f* 43,307 en twee tegen *f* 45,507 per vaartuig.

— Heden heeft het prov. geregtshof in Zuidholland uitspraak gedaan in de zaak van Johanna Valk, huisvrouw van J. de Klerk, woonachtig te Ridderkerk, beschuldigd van moedwillige brandstichting. Het hof heeft haar niet schuldig verklaard en dienvolgens onmiddelijk in vrijheid doen stellen.

— In de zitting van de eerste kamer van gisteren zijn van regeringswege weder een aantal wets-ontwerpen ingekomen. De kamer heeft met algemeene stemmen aangenomen het wets-ontwerp betreffende den afstand van rijksgronden aan de gemeente Vlagtwedde; het wets-ontwerp tot vaststelling der begrooting van de landsdrukkerij voor 1860; het wets-ontwerp, tot goedkeuring eener dading met het rijksdomein.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

[illegible]

In deze zitting is hoofdstuk XII (*Onvoorziene uitgaven*) der staatsbegrooting met algemeene (40) stemmen aangenomen.

Met algemeene stemmen werden vervolgens aangenomen de ontwerpen: 1°. betreffende begrooting van het burgerlijk pensioenfonds voor 1860; 2°. wijziging der tariefregten op den visch. De minister van finantiën verklaarde bij die gelegenheid, na afloop van het winterreces, een nieuw tarief te zullen indienen. Met 45 tegen 3 stemmen werd ook de begrooting van de koloniën Ommerschans en Veenhuizen goedgekeurd.

Daarna werd de wet op de middelen in behandeling genomen, die tot vele gedachtenwisseling aanleiding gaf, zooals over het belastingstelsel, de wijze van raming der koloniale geldmiddelen, sommige accijnsen enz. De heer de Poorter toonde bij deze gelegenheid, in den vorm eener reis per spoortrein door een gedeelte van het rijk afgelegd, aan welke bezwaren aan de heffing van onderscheidene accijnsen verbonden waren. Hij wees ook op de gedane toezeggingen omtrent de herziening van het belastingstelsel, welke onvervuld zijn gebleven, ten gevolge van de uitgaven welke moeten gedaan worden, in 't bijzonder voor den aanleg van spoorwegen, welk onderwerp hij in verband bragt met de wetsvoordragt tot doorgraving van Holland op zijn smalst, welke hij meende dat de regering kon veronderstellen niet te worden aangenomen. Hij geloofde niet dat er meer sprake kon zijn van afschaffing van belastingen. De minister van finantiën zeide van oordeel te wezen, dat het tafereel van den heer de Poorter minder donker zou gekleurd geweest zijn, indien in de spoorwegwet bepaald was geweest dat eene lijn van 's Hertogenbosch naar Helmond zou loopen. Hij ontzegde voorts aan ieder het regt om, gelijk dezelfde heer in zijne rede had gedaan, de bedoelingen der regering in de Kamer in een verkeerd daglicht te stellen en, even als in sommige dagbladen was geschied, te beweren, dat het haar geen ernst zou zijn geweest met de indiening van het ontwerp van wet tot doorgraving van Holland op zijn smalst. Indien sommige gemeenten in finantiëlen nood verkeerden, dit moest hoofdzakelijk aan haar zelve geweten worden, aangezien zij belastingen hadden afgeschaft, alvorens voor eene aanvulling van de andere zijde gezorgd te hebben. De heer de Poorter zeide, in antwoord op de rede van den minister, dat hij zich als volksvertegenwoordiger het regt voorbehield, om politieke bedoelingen te beoordeelen en dat hij zich daarvan nimmer door een uitval van een minister zal laten terughouden. Hij moet ook verklaren, niet te begrijpen, waarom de minister zich zoo boos maakt en zich de zaak zoozeer aantrekt. Hij zou anders geneigd zijn te denken, dat de waarheid kwetst. Ten slotte is de wet aangenomen met 43 tegen 9 stemmen. Tegen de hh. van Franck, Godefroi, Begram, van Hall, Schimmelpenninck, Kien, Voorthuyzen, van Asch van Wyck en van Heukelom.

De vergadering is tot nadere bijeenroeping gescheiden.

AMSTERDAM, 14 December.

Maandag ll. hield de taal- en letterkundige afdeeling der kon. akademie van wetenschappen hare gewone vergadering, die bijgewoond werd door de hh. Moll, Koenen, Bake, Brill, Scholten, Boot, Hulleman, G. de Vries Azn., Bakhuizen van den Brink, M. de Vries, van Lennep, Millies, Hoffmann, Knoop, Delprat, Leemans, Sloet tot Oldhuis, Janssen, Karsten, van den Bergh, van Heusde en Mees.

De heer Bake deed verslag over de uitkomsten der philologische zending in Spanje en schetste de moeijelijkheden die de heer Halbertsma daar te lande ondervond. Dit verslag zal later vervolgd worden.

De heer van den Bergh bragt vervolgens, namens de commissie ad hoc, verslag uit over de onuitgegeven brieven van Karel V. De commissie stelt voor die brieven uit te geven met eene historische toelichting en aanvulling met de daarop betrekking hebbende brieven van Karel V en zijne gezanten bij vreemde hoven, voorkomende in de verzameling van den heer Lanz, waartoe als dan vergunning van de Belgische regering behoort te worden gevraagd. Het verleenen van die toestemming werd door de rapporteurs niet in twijfel getrokken. De akademie vereenigde zich met de conclusie van het rapport.

De heer Leemans bragt, mede namens de commissie ad hoc, verslag uit over een vroeger door hem gedaan voorstel om door de akademie, met ondersteuning der regering en van verschillende wetenschappelijke genootschappen en vereenigingen tot bevordering der beeldende kunsten in ons land, te doen opsporen vaderlandsche kunstvoortbrengselen uit vroegere eeuwen, deze zooveel mogelijk voor ondergang te bewaren en een werk daarover uit te geven. De commissie stelde voor, dat de akademie bij gedrukte circulaire de genoemde genootschappen en alle landgenooten zal uitnoodigen om tot verwezenlijking van het doel mede te werken. Er is besloten de zaak te onderwerpen aan de beslissing van het algemeene bestuur der akademie.

De heer Scholten heeft daarna eene zeer uitvoerige en belangrijke verhandeling voorgedragen over de oorzaken van het materialismus. In de eerste plaats schetste hij het hedendaagsche standpunt van het materialismus en spoorde daarna de oorzaken op, waaraan het zijn bestaan heeft te danken. Deze oorzaken meent hij gelegen te zijn in onwijsgeerige natuurstudie, eenzijdige en gebrekkige psychologie en metaphysica en onredelijk kerkelijk autoriteits-geloof (dogmatisme). Het stuk zal in de verslagen en mededeelingen worden opgenomen. — Daarna is de vergadering gescheiden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 13 December.

Volgens den *Times* is de regering voornemens om bij het parlement eene som van 10 millioen £ aan te vragen, voor de versterking der kusten en de voorziening der tuighuizen.

— Op last van de admiraliteit is de op de vloot dienende manschap in twee klassen verdeeld en bepaald dat voortaan alleen degenen, die tot de strafklasse behooren, zonder voorafgaand vonnis van eenen krijgsraad aan ligchaamsstraf zullen worden onderworpen.

— De heer W. Russell, correspondent van den *Times* gedurende de oorlogen in de Krim en Indië, heeft voor zijn dagboek van den Indischen veldtogt 1500 £ als honorarium van den uitgever Routledge bedongen.

— Uit de *Royal Charter* is op nieuw voor eene waarde van ruim 3000 £ te voorschijn gebragt.

— In Ierland was vroeger het plan gevormd om aan den Franschen maarschalk Mac-Mahon eenen eeredegen aan te bieden, omdat men meent dat hij van Iersche afkomst is. Men verzekert thans dat keizer Napoleon den maarschalk de vergunning tot de aanneming heeft geweigerd, ten einde de gevoeligheid van het Engelsche volk niet te kwetsen.

— Door het Engelsche schip *Spitfire* is nabij Lagos een vaartuig met 489 slaven bemagtigd.

— Berigten uit de Vereenigde Staten melden het overlijden van den beroemden Washington Irving. Hij was den 3den April 1783 te New-York geboren.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 December.

De prins van Oranje is alhier aangekomen en door den keizer ontvangen. Z. K. H. zal zich van hier ook nog naar Londen begeven.

— Het berigt omtrent de indiening bij den raad van state van een ontwerp tot herziening der tarieven is voorbarig geweest.

— Mevr. Lemoine, door het hof van Tours tot 20 jaren dwangarbeid veroordeeld, heeft zich in cassatie voorzien.

SPANJE.

Te Madrid is op nieuw het berigt ontvangen omtrent een gevecht tusschen onze troepen en de Mooren. De laatsten hebben den generaal Prim op den weg naar Tetuan aangevallen, maar werden met een groot verlies teruggeslagen. Van de Spanjaarden werden daarbij 40 man gedood of gekwetst.

Het derde legercorps, onder bevel van den generaal Ros d'Olano, is nabij Ceuta ontscheept.

ITALIE.

De tegenwoordige regering van Toskane heeft last gegeven om eene nieuwe uitgaaf der werken van Macchiavelli het licht te doen zien.

— De Napelsche uitgewekenen hebben in een dagblad van Milaan eene memorie geplaatst, gerigt tot het Europeesch congres in 1860. Zij toonen daarin uitvoerig den slechten toestand aan van het Napelsche bestuur, dat volgens hen niet anders is dan eene uitgestrekte politie, zoowel wat betreft het burgerlijke als het administratieve.

— De kardinaal-aartsbisschop van Napels heeft op den 25 November een mandement uitgevaardigd, waarbij de geloovigen tot het gebed voor het herstel der pauselijke magt in de Romagna worden aangemaand. Van wege de uitvoerigheid van dit stuk deelen de meeste dagbladen er slechts uittreksels van mede. De bisschop zegt daarin o. a. dat onder 's Pausen onderdanen, die met eenen leugenachtigen mond nog van eerbied voor zijn persoon gewagen, »het duivelsche geschreeuw om onafhankelijkheid" weder is opgegaan, en dat zij, die hervormingen in het bestuur van den kerkelijken staat verlangen, eigenlijk eenen paus zonder koninklijke magt willen hebben of eenen paus »welke slechts in naam koning is, welke de drukpers vrij laat, de godsdienstige dwaalbegrippen vrij laat, de hartstogten vrij laat, de discussie over de heiligste en onschendbaarste zaken vrij laat."

OOSTENRIJK.

WEENEN, 12 December.

Men verzekert dat de aartshertog Albert als gouverneur van Hongarije zal vervangen worden door den generaal Benedek, die aan het hoofd van 45,000 man uit Italië derwaarts zal gaan.

— Van regeringswege is bekend gemaakt dat de betaling van de rente der nationale leening met 1 Jan. aanst., even als vroeger, in zilver zal geschieden.

— De commissie, door den keizer benoemd om den finantiëlen toestand des lands te onderzoeken en daarin verbetering te brengen, vergadert twee malen 's weeks. Tot hiertoe heeft zij nog geene middelen hebben gevonden om de verwarring in de finantiën te doen ophouden. Waarschijnlijk stuit zij daarbij op onoverkomelijke zwarigheden.

— Men verwacht hier stellig dat de hertog van Modena afstand van de regering zal doen.

TURKYE.

Brieven uit Konstantinopel melden dat de Fransche gezant bij de Porte eene nota heeft ingediend, waarbij bepaaldelijk op het verleenen van toestemming tot doorgraving van de landengte van Suez wordt aangedrongen. De gezanten van Oostenrijk, Pruissen, Rusland en Sardinië ondersteunden die aanvrage. De behandeling dezer nota heeft in den ministerraad eenen hevigen twist veroorzaakt. Fuad-pacha verklaarde dat hij zich verbonden had het gevraagde verlof te weigeren (natuurlijk tegenover Engeland), maar de groot-vizier wilde de geldigheid van eene zoodanige verbindtenis niet erkennen. Ten slotte kwam men tot het besluit de genoemde mogendheden uit te noodigen om zich omtrent deze zaak met Engeland te verstaan.

— De stemming der bevolking in de hoofdstad doet steeds voor een opstand vreezen.

— Het *Journ. de Const.* berigt dat de Turksche regering eene relique van hooge waarde voor de Mohammedaansche godsdienst in bezit heeft gekregen. Het is een eigenhandig schrijven van den profeet Mohammed aan de stamhoofden van Egypte, strekkende om de Kopten of christelijke bevolking van dat land tot omhelzing van den Islam uit te noodigen. De heer Belin, welke in den Oosterschen oorlog eerste tolk van het Fransche leger was, heeft in een den 10den Maart 1852 aan het instituut van Frankrijk uitgebragt rapport de echtheid van dat oude perkament aangewezen en lof toegebragt aan den beroemden kenner der Oostersche letterkunde, den heer Barthélemy, aan wien men de ontdekking van dat merkwaardige stuk te danken heeft.

INGEZONDEN.

EEN GOED BEGIN.

Herhaaldelijk wordt de noodzakelijkheid betoogd, om maatregelen te nemen, opdat geene kinderen van jeugdigen leeftijd in dienst treden bij fabriekanten en werkbazen. Men schijnt van de veronderstelling uit te gaan, dat dit kwaad in hooge mate bestaat en de fabriek- en handwerknijverheid in dit opzigt vooral nadeelig werkt op de verstandelijke en zedelijke ontwikkeling van het aankomend geslacht onder de mindere volksklasse.

Is dat waar?

Men kan veilig afgaan op de uitkomsten der laatste tienjarige volkstelling en deze tot een maatstaf van den tegenwoordigen toestand aannemen, omdat het cijfer der bevolking in 1849 met dat van 1859 weinig verschil oplevert. In 1849 was dat cijfer 35954 en op 1° Januarij 1859 36661 zielen. De uitkomsten der aanstaande tienjarige volkstelling zullen den twijfel die overig blijft beslissen [1]).

In het laatst van 1849 waren hier ter stede aanwezig:

jongens	meisjes	
770	799	van 6 tot 8 jaren.
737	801	» 8 » 10 »
801	811	» 10 » 12 »
742	796	» 12 » 14 »
712	[illegible]	» 14 » 16 »
3762	[illegible]	

Volgens de verdere statistieke opgaven, op grond van die telling verkregen, zouden er zijn:

	21	jongens	2	meisjes,	beneden 10 jaren
	62	»	5	»	van 10—12 »
	269	»	69	»	» 12—16 »
	352	»	76	»	die in fabrieken werkzaam zijn
en	1554	»	1672	»	beneden 10 jaren
	442	»	382	»	van 10—12 »
	436	»	344	»	» 12—16 »
	2432	»	2398		die ter school gaan.

'tSchijnt dus, dat in den regel een zeer onbeduidend getal kinderen in de fabrieken werkzaam is beneden den leeftijd van 12 jaren, gelijk ook bij onderzoek gebleken is, dat werkelijk in de meeste fabrieken weinig kinderen van dien ouderdom worden aangetroffen.

Er is dus een groot vermoeden, dat een zeer aanzienlijk getal *geen* onderwijs geniet, omdat uit het gemeenteverslag van 1859 blijkt, dat van het openbaar en bijzonder lager onderwijs niet meer gebruik maken dan ten hoogste 1993 jongens en 1764 meisjes, zoodat er 1769 jongens en 2184 meisjes van 6—16 jaren of 1057 jongens en 1443 meisjes van 6—14 jaren geen schoolonderwijs genieten.

Maar dan is het ook waar, dat de fabriekanten en werkbazen in dienst krijgen een zeer slecht ontwikkeld personeel, dat de eigenschappen mist, om »welig op te groeijen en tot verdere ontwikkeling te komen," bij eene zaak, die, zoo als de nijverheid, in grondige kennis der eerste of gewone vakken van het lager onderwijs een voornaam element vindt, om zich uit te breiden. — De nijverheid heeft dus werkelijk behoefte aan een meer bruikbaar personeel en zij kan met regt eischen, dat er maatregelen worden genomen, om, al was het door de invoering van eene schoolpligtigheid, het schoolgaan van kinderen beneden de 12 jaren te bevorderen.

Alleen aan hen, die geregeld het onderwijs in de gewone vakken van het lager onderwijs hebben bijgewoond, kan *met vrucht* de gelegenheid worden verschaft, »tot herhaling en aankweeking van het geleerde." De fabriek- en handwerknijverheid toont daarin belang te stellen door soms zelf daartoe aan te sporen, soms daarvoor het een en ander te koste te leggen. De onpartijdigheid bovendien gebiedt, op grond der ervaring, te erkennen, dat het lager onderwijs hier ter stede nog niet die vruchten onder de min-

[1]) De voorgenomene enquête zal er toe bijdragen, dat die uitkomsten in naauwkeurigheid winnen.

dere standen afwerpt, welke men soms geneigd is zich daarvan voor te stellen. Zou het liggen aan eene onvoldoende zorg voor het openbaar *of* aan eene gebrekkige inrigting van het bijzonder schoolonderwijs *of* aan een beperkt personeel van onderwijzers? In elk geval kunnen de nadeelige gevolgen niet achterblijven. Geen wonder, wanneer zelfs in het verslag der laatste examina voor onderwijzers in Zuidholland met duidelijke woorden de klagt staat opgeteekend, dat de vereischte bekwaamheid in de theorie en in het vaardig practisch rekenen bij hen, die zich aanmeldden, zeer veel te wenschen overig liet.

't Spreekt van zelf, dat voor de ligchamelijke ontwikkeling ook reeds in den leeftijd van beneden de 12 jaren moet worden gezorgd en wat daaraan heeft ontbroken, niet altijd door handenarbeid in de fabrieken en bij het vormen tot ambachtslieden kan worden vergoed. Men moet zich dus verbazen in het gemeenteverslag van 1859 te lezen: »dat van de 360 ingeschrevene voor de dienst der nationale militie 111 wegens gebrek aan de vereischte lengtemaat werden vrijgesteld." — De fabriek- en handwerknijverheid zou veeleer door de vestiging van gymnastie- en industriescholen worden gebaat.

Maar is de arbeid in fabrieken werkelijk zoo nadeelig?

Men moet aannemen, dat, op slechts onbeduidende uitzonderingen na, tot dezen arbeid kinderen van boven de 12 jaren oud worden gebezigd. Zouden deze werkelijk »in een warmeren en onzuiveren dampkring" hun arbeid verrigten dan gewoonlijk in schoollocalen heerscht? Men vergete toch niet, dat er *twee* openbare armscholen zijn, waarvan, volgens de openbaar gemaakte officiële opgaven, de eene 464 en de andere 711 leerlingen telt. 't Is mogelijk, maar er wordt toch door menigeen betwijfeld, of de meeste schoollocalen wel voldoen aan de vereischten van art. 4 der wet tot regeling van het lager onderwijs [1]).

En ofschoon het erkend moet worden, dat de eisch onregtmatig is, om kinderen *even lang* als volwassenen te doen arbeiden, zoo is het toch noodig wel te onderscheiden en verdient eene gestadige werkzaamheid, die geen zware inspanning eischt en door afwisseling van aard zich kenmerkt *altijd* de voorkeur boven elk middel, dat aanleiding geeft tot ledigheid, uithuizigheid of vertering, — gelijk vaak bij zoo velen plaats heeft, die meerder vrijheid genieten.

Het oog uitsluitend vestigende op den arbeid in de fabrieken, ziet men over het hoofd, van welken aard de toestand van jongens en meisjes, in andere betrekkingen werkzaam. Er zijn volgens de statistieke opgaven toch niet minder dan 225 dienstmeisjes, 40 kleedermakersjongens, 40 schoenmakersjongens en hoeveel sigarenmakers beneden de 16 jaren? Zou men waarlijk meenen, dat hunne verstandelijke en zedelijke ontwikkeling niet veel te wenschen overig laat? Men zie dan in hoe noodzakelijk het is de beginselen, die men wil toepassen, in verband te brengen met den werkelijken toestand der maatschappij.

Maatregelen van het openbaar gezag kunnen wel de zedeloosheid beteugelen, maar hoogst zelden de zedelijkheid bevorderen. Eeringeen kunnen wel tot veel goeds wekken, maar voorbeeld en invloed doen oneindig meer. Een nauwgezet en onpartijdig onderzoek naar den werkelijken toestand is een doeltreffend middel, tot voorkoming, dat niet op den grondslag van 2 × 2 = 5 een gebouw worde gevestigd, dat in allen deele voldoet aan de vereischten, maar onbruikbaar is, omdat het staat op een gebrekkig fondament. M.

1) In eene onzer provinciën berekent men voor ieder leerling *drie* kub. ellen ruimte.

STADS-BERIGTEN.

De BURGEMEESTER, Hoofd van het Gemeentebestuur van Leyden, doet te weten, dat aan den Ontvanger der directe belastingen zijn ter hand gesteld twee, op den 6den dezer maand invorderbaar verklaarde, Kohieren voor de belasting op het Personeel, over het dienstjaar 1859 en 1860, zijnde voljaarsch-, in advies gebleven posten, en 3/4-jaarsch aanslagen, terwijl ieder verpligt is zijnen aanslag op den bij de wet bepaalden voet te voldoen.

En zal deze door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

De Burgemeester voornoemd,
LEYDEN, 14 December 1859. D. TIEBOEL SIEGENBEEK.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN,

Gezien de adressen: *a.* van JOHANNES DE BOER, *b.* van JACOBUS DE HAAN, *c.* van KAREL VILDERS, *d.* van LENA VERMEY, Weduwe DIRK KOOREMAN, *e.* van ABRAHAM DE LA RIE, *f.* van CORNELIS MATTHYS VAN LEEUWEN en *g.* van JURRIAAN JAGER, allen wonende binnen deze gemeente, om vergunning tot het *houden en mesten van varkens*; de eerste achter zijn huis in de Looijerstraat, geteekend Wijk VIII. No. 332; de tweede op het erf achter zijn huis in de Looijerstraat, Wijk VIII. No. 334; de derde achter zijn huis op de Haarlemmerstraat, Wijk VI. No. 529; de vierde in het tuintje achter haar huis op de Oostdwarsgracht, geteekend Wijk V. No. 514; de vijfde op het open erf achter zijn huis aan de Voldersgracht, Wijk VI. No. 728; de zesde op het erf in de Paradijssteeg, waarnaast de poort, geteekend Wijk VI. No. 804, toegang verleent, en de zevende op eene open plaats achter zijn woonhuis in de Looijerstraat, Wijk VIII. No. 330.

Gelet op het Koninklijk besluit van den 31sten Januarij 1824 (*Staatsblad* no. 19);

Doen te weten, dat tot het hooren der eigenaars en bewoners van de naastbijgelegene en belendende panden, ten opzigte der informatiën *de Commodo et Incommodo*, door Burgemeester en Wethouders zal worden gevaceerd op het Raadhuis dezer Gemeente, op Maandag den 19den December aanst., des voormiddags ten 11 ure; zullende de belanghebbenden verpligt zijn, hunne bezwaren tegen die verzoeken op dien tijd in te brengen, terwijl, bij verzuim daarvan, zij gehouden zullen worden zich tegen de inwilliging niet te hebben verzet.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
LEYDEN, 15 December 1859. D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
V. PUTTKAMMER, Secretaris.

De STAATSRAAD COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie Zuidholland;

Gezien het besluit van Gedep. Staten van den 6den December 1859, no. 15;

Gelet op art. 11 der wet van den 13den Junij 1857 (*Staatsblad* no. 87);

Brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat, ingevolge bovengemeld besluit, de jagt op *klein wild*, opgenoemd in art. 17 der wet van den 13den Junij 1857 (*Staatsblad* no. 87), voor dit jaar in de provincie Zuidholland zal worden gesloten op Zaturdag den 31sten December aanst., met zons-ondergang.

En zal deze kennisgeving, door insertie in het *Provinciaal Blad*, in de *Nederlandsche Staats-Courant*, alsmede in het *Dagblad van Zuidholland en 's Gravenhage*, ter kennis worden gebragt der Gemeentebesturen in Zuidholland en van de belanghebbenden.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornoemd,
'S GRAVENHAGE, 6 December 1859. VAN DER HEIM.

Burgerlijke Stand.

Van den 8 tot en met den 14 December 1859.

BEVALLEN: C. M. Kramer, geb. Horree, Z. — M. C. Bayer, geb. Musch, Z. — M. Ramak, D. — P. Zwanenburg, geb. Hakkaart, D. — P. van Keulen, Z. — T. J. Taylor, geb. Teunissen, Z. — J. M. Plu, geb. Derogé, D. — J. P. Spaanderman, geb. Hoek, Z. — A. J. Rienks, geb. Hofkes, D. levenl. — A. E. Mioch, geb. van der Ree, Z. — H. C. Cousyn, Z. — D. C. Kooreman, geb. Booda, Z. levenl. — C. Luksenburg, geb. Rietbergen, D. — M. Ruitenbeek, geb. Selier, D. — C. Brocaar, geb. Brugman, Z. — G. de Gooijer, geb. Glazenmaker, Z. — W. P. de Groot, geb. van Hartevelt, Z. — J. Logeman, geb. Estré, Z. — C. Bey, geb. Overmeer, Z. — E. C. de Haan, geb. de Jong, Z. — P. van der Keur, D. — J. W. Lambooy, Z. — G. Wijsman, geb. Kuyper, D. — C. E. van der Mark, geb. van Goudriaan, D. — M. Ysperse, geb. van Hooven, D. — C. J. van der Linden, geb. Boom, D. — H. Diepenbach, geb. Christiaanse, Z. — A. Kriek, geb. de Meede, Z. levenl.

GEHUWD: J. Schouten, Jm. en C. S. van den Dop, Jd. — J. Planje, Jm. en J. van Leeuwen, Jd. — J. H. Broekhuyzen, Jm. en A. Stavlen, Jd. — H. van der Klaauw, Jm. en H. Aniba, Jd.

OVERLEDEN: H. van der Laan, geb. Schaalje, 82 j. — J. A. Knotter, D., 2 j. en 6 m. — K. Fortanier, geb. van Loon, 67 j. — J. Kelderman, Z., 6 d. — Ma Joha Jansen, 42 j. — J. Zandvliet, Z., 2 j. en 9 m. — G. Wagemans, 60 j. — J. van der Steen, 71 j. — J. C. Drayer, geb. Scholten, 72 j. — S. Otting, D., 6 m. — A. van der Laan, Z., bijna 13 m. — G. de Wolf, 40 j. — J. W. de Vroede, geb. Latestein, 33 j. — M. C. van Putten, D., 5 w. — H. J. Kramp, Z., 11 w. — A. M. S. Baks, geb. Kouwenhoven, 53 j. — J. Spaanderman, Z., 2 d. — J. Labordus, D., 3 w. — A. F. Bavelaar, 50 j. — W. Luyt, geb. Vink, 61 j. — F. van Heusen, Z., 2 j. en 6 m. — M. Cousyn, Z., 1 d. — C. Berkhout, D., 2 j. en 3 m. — A. J. Bolstier, Z., 6 j. en 3 m. — G. Visch, 26 j. — C. Haring, D., ruim 4 m. — E. Robyn, geb. Frankhuizen, 37 j. — E. van Born, geb. den Hollander, 65 j. — M. Kwestroo, geb. de Haay, 43 j. — C. Omvlee, 26 j. — A. J. Reyne, Z., bijna 3 m. — J. A. P. Speel, D., 6 w.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIEN AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 14den December de heer J. J. de Berset, van Rotterdam, in de regten, na verdediging van zijn akademisch proefschrift: *Over de vereffening van den boedel bij faillissement, vergeleken met de Belgische wetgeving van 18 April 1851 en de Pruissische van 8 en 9 Mei 1855.*

Denzelfden dag de heer D. J. Griot la Cave, van Amsterdam, in de geneeskunde, na openbare verdediging van zijn akademisch proefschrift: *Twee ziektegevallen door den schrijver waargenomen.*

PROMOTIEN AAN DE UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 13den December de heer S. J. Hingst, van Amsterdam, in de regten, na verdediging van zijn specimen historico-juridicum inaugurale, continens *Historiam Scholae Juris Civilis, quae nostro saeculo in Germania viguit.*

Denzelfden dag de heer H. P. G. Quack, van Setten (Gelderland), in de regten, na verdediging van zijn proefschrift: *Over het Staatswezen in de XIV eeuw.*

240ste Staats-Loterij.

Trekking der Vierde Klasse.

3de Trekking. Nos. 5249, 5804, 9700 en 10839 ieder een prijs van *f* 1,000.
4de » Geene.

ADVERTENTIEN.

Op heden overleed te *Alkmaar*, ten huize van de Wel-Edel Geboren Vrouwe Mevrouw de Wede den Wel-Edel Geboren Heer MINNE VAN EGMOND, mijne geliefde Zuster, CHRISTINA HENRIETTA JACOBA DOZY, Weduwe den Heer J. A. VAN ARKXHOEK HANA, in den ouderdom van 66 jaren.
LEIDEN, 12 December 1859. W. H. DOZY.
Eenige kennisgeving.

Op den 9den November overleed, tot onze diepe droefheid onze hartelijk geliefde Moeder J. BUTH, Wed. van wijlen den Wel-Edel Gestr. Heer J. L. HOUTHUIJSEN, gep. *Officier van Gezondheid 2e klasse.*
Uit aller naam,
LEIDEN, 14 December 1859. J. L. C. HOUTHUIJSEN.
Uit hoofde van buitenlandsche betrekkingen eerst heden geplaatst.

Heden avond ontsliep in de hope eens beteren levens, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote CORNELIA MARIA LANGE, na een smartelijk doch met voorbeeldige kalmte gedragen lijden van ruim vijf jaren, in den ouderdom van 52 jaren, na een genoegelijke echtvereeniging van ruim 7 jaar.
Zij die de Overledene van nabij hebben gekend, zullen beseffen wat ik door haar afsterven mis.
LEYDEN, 13 December 1859. A. BOMLI.
Eenige en algemeene kennisgeving.

Voor de vele, zoo bijzondere als algemeene blijken van deelneming bij de ziekte en het overlijden mijner geliefde Echtgenoote ontvangen, breng ik, ook namens Kinderen en Behuwd-Kinderen, hartelijken dank.
LEYDEN. B. GEYER.

De geannonceerde verkooping, op aanstaanden Zaturdag, van drie HUIZEN EN ERVEN, in de Zonneveldsteeg en een dito in de Heerensteeg, zal **geen voortgang hebben**, zijnde die Huizen uit de hand verkocht.

SLIJM- EN MAAGPILLEN.

Deze Pillen, die sints vele jaren met het beste gevolg tegen de **Slijm** en als **Maagversterkend** gebruikt worden, door hare zachte werking de spijsvertering zeer bevorderen, bijzonder goed tegen de gal en zeer zacht laxerend zijn, zijn tegen 32½ cent het doosje, met berigt van het gebruik, verkrijgbaar, door tusschenkomst van de Heeren Apothekers:

's Gravenhage, J. Visser en Zoon, Spuistraat.	Delft, W. Wilschut.
Leyden, O. A. van Tricht, Haarlemmerstraat hoek van de Donkersteeg.	Dordrecht, H. J. Giltay.
Amsterdam, Ruys en Weyssenbruch, Bloemmarkt, bij de Stilsteeg.	Rotterdam, van Santen Kolff, Korte Hoofdsteeg.
	Schiedam, A. H. Rombouts.
	Vlaardingen, Lagerwerff.

10 PERCENT BENEDEN DEN GEWONEN PRIJS,

worden de nog voorhanden Winterkleedingstukken wegens het vergevorderde saizoen uitverkocht,

IN HET

GOEDKOOPE VERKOOPHUIS,

VAN

J. CAHEN Jr.,

Maarsmansteeg, het tweede Huis van de Vischbrug, W. IV. N°. 72.

Uitrustingen naar Oost- en West-Indië worden binnen weinige dagen in gereedheid gebragt.

Alle Kleedingstukken kunnen desverkiezende naar de maat geleverd worden, zonder verhooging van prijs.

Ontvangen een groot assortiment ondoordringbare Regenjassen.

De zoo gunstig bekende krimpvrije Flanellen Hemden zijn thans weer in massa voorhanden à *f* 1.75 en hooger, bij J. CAHEN Jr.

OPENBARE VERKOOPING,

op Dingsdag den 20sten en Woensdag den 21sten December 1859, des morgens ten 10 ure precies, aan de Houtkooperij, toebehoord hebbende aan wijlen den Heer C. GROEN, buiten de Morsch-Poort der Stad *Leyden*; onder *Oegstgeest*, van eene groote partij ongezaagde en gezaagde **HOUTWAREN**, bestaande in: Beuken, Iepen, Eiken en andere Stammen, verder Rondhout en Mooten, alles gewaterd; voorts eene ruime sortering droog Timmerhout; verder eene partij nieuwe Kozijnen met Ramen en Vensters, solide nieuwe Bloemenbak met zeven Legramen, en gedeeltelijk klaargemaakte Houtloods, mitsgaders eene aanzienlijke partij Molenmakers- en Timmermansgereedschappen en IJzerwerk en eene partij oude en nieuwe Steenen en Afbraak.

Het Stamhout ligt gedeeltelijk aan den Molen van MULDER, aan den Marendijk, en verder langs den Morschweg en op een perceel land aldaar en het overige op de Houtwerf.

Alles wordt à *contant* verkocht. Al het bovenstaande is te bezigtigen des Vrijdags en Zaturdags voor de verkooping van 9—3 ure; zijnde informatiën te bekomen ten Kantore van den Notaris Mr. H. OBREEN, te *Leyden* aan den Ouden Singel, alwaar *Notitiën* der Houtwaren, à 10 Cents, te bekomen zijn, alsmede aan de Houtkooperij.

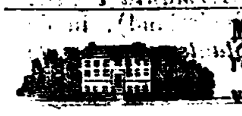

Men is van meening ten overstaan van den te *Warmond* residérenden Notaris J. DE CRANE, in tegenwoordigheid van den Edel Achtbaren Heer Kantonregter in het Kanton *Noordwijk*, wonende te *Noordwijk-Binnen*, ten huize van J. C. DE WIT, in de Herberg *het Wapen van Bourgondiën*, te *Oegstgeest*, op Donderdag den 22sten December 1859 te veilen en op Donderdag den 29sten December 1859, telkens des voormiddags ten *elf* ure, te gunnen de navolgende onroerende Goederen, gelegen

a. onder de Gemeente Oegstgeest.

De aan den Straatweg gelegene BUITENPLAATS genaamd [illegible], met deszelfs bijzonder logeable HEERENHUIZING, bevattende beneden en boven vijf Kamers, KOETSHUIS, STALLINGEN voor 3 Paarden en 4 stuks Vee, nieuw gebouwde BOLLENSCHUUR, KOEPEL, VINKENBAAN en VISSERIJ; voorts aangename Wandelingen in Engelschen aanleg; vruchtbare MOESTUINEN en BOOMGAARD; eindelijk eenige percelen uitmuntend WEI- EN TEELLAND, het laatste zeer geschikt voor de Bollenteelt, bekend bij het Kadaster onder Sectie B. Nos. 285, 496, 501, 502, 540, 541, 616, 617, 618 en 619, te zamen ter grootte van 3 bunders, 56 roeden. En zulks in 3 perceelen, eerst afzonderlijk en daarna gecombineerd.

Aangeslagen over 1859 wegens Rijnlandsch Bundergeld met *f* 1.25, en wegens Binnenlandsche Kosten met *f* 0.40 per bunder en in de Grondbelasting met *f* 81.73.

Te bezigtigen op Maandag en Donderdag van iedere week, van des voormiddags 11 tot des namiddags 3 ure, op vertoon van een bewijs van toegang, af te geven op *franco* aanvrage door voornoemden Notaris.

En b. onder de Gemeente Hillegom.

Een perceel extra best WEILAND, gelegen in de Hoogeveenen, bekend onder den naam van de Druivensteinsche Bosschen, bekend bij het Kadaster onder Sectie A. Nos. 503, 504 en 1197, te zamen ter grootte van 2 bunders, 9 roeden, 50 ellen.

Aangeslagen over 1859 wegens Rijnlandsch Bundergeld met *f* 1.25 en wegens Binnenlandsche Kosten met *f* 0.30 per bunder en in de Grondbelasting met *f* 7.30.

De gebouwde Eigendommen zijn te aanvaarden den 1sten Mei 1860, en de ongebouwde Eigendommen vóór of op den 15den Maart 1860.

Nadere onderrigting is te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris DE CRANE, alwaar in tijds de bewijzen van eigendom en de voorwaarden dezer verkooping ter lezing zullen liggen, en tusschen de veiling en gunning verhoogingen zullen worden aangenomen tegen genot van één *vijfde* van iedere verhooging.

Wij hebben de eer, tot antwoord op vele en verschillende vragen, te berigten, dat ons Adresboek voor 1860 vóór Nieuwjaar zal zijn afgedrukt en aan de inteekenaars afgeleverd; dat deze jaargang zal versierd zijn met het welgelijkend en keurig uitgevoerd *portret* van den Edel-Achtbaren Heer Burgemeester van Leyden, Mr. D. TIEBOEL SIEGENBEEK; en eindelijk dat dagelijks van 10—1 uur de afgedrukte bladen en de proeven ten onzen kantore voor belangstellenden nog ter inzage liggen, terwijl de advertentiën uiterlijk den 20sten dezer moeten ingezonden zijn.

Nieuwsteeg, 13 Dec. 1859. DE BREUK & SMITS.

WORDT GEVRAAGD,

tegen Februarij a. s. eene **Meid** van de P. G. voor Meid *alleen*. Als ook om dadelijk in dienst te treden een **Kindermeisje**, ook van de P. G. Belanghebbenden adresseeren zich in persoon bij den Boekhandelaar D. J. COUVÉE, alhier.

VERHURING,

DIJKGRAAF EN HOOGHEEMRADEN VAN RIJNLAND zullen op Donderdag den 29sten December 1859 in het Gemeenlandshuis te *Leyden*, des voormiddags ten *tien* ure, voor den tijd van *zeven* jaren, namelijk van Kersmis 1859 tot Kersmis 1866, in het openbaar verhuren:

25 percelen TEEL- EN GRASLAND, gelegen onder *Oegstgeest*, *Rijnsburg* en *Katwijk*.

2 percelen VISCHWATER, in het Oegstgeester en Katwijksche Kanaal, en lage en hooge Mallegat; en

1 perceel JAGTREGT van 99 bunders, 67 roeden en 35 ellen oppervlakte Land en Water, onder *Oegstgeest*, *Rijnsburg* en *Katwijk*.

De voorwaarden met de perceelsbeschrijving zullen *tien* dagen te voren ter lezing liggen, in het Gemeenlandshuis van Rijnland te *Leyden*, te *Rijnsburg* bij den Kastelein A. VAN DER EIKEL, te *Oegstgeest* bij den Kastelein J. DE WIT en te *Katwijk* in het Logement *de Roskam*; terwijl voorts nadere inlichtingen te verkrijgen zijn bij den Hoofd-Opzigter J. KROON te *Leyden*, en bij den Onder-Opzigter te *Katwijk*, welke laatstgenoemde op Dingsdag den 27sten December 1859 tevens aanwijzing zal doen van de percelen, beginnende des voormiddags ten 10 ure aan de Kanaalbrug te *Oegstgeest*.

Dijkgraaf en Hoogheemraden voornoemd,
H. C. J. HOOG, Dijkgraaf,
J. T. BUYS, Secretaris.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.
WOENSDAG 14 December.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	Gehouden.
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$62\frac{3}{16}$	$62\frac{5}{8}$	$62\frac{3}{16}$
Dito Certificaten	„ 3	„	$74\frac{1}{2}$	$74\frac{5}{8}$	$74\frac{1}{2}$
Dito dito	„ 4	„	$96\frac{5}{8}$	$96\frac{3}{4}$	$96\frac{5}{8}$
Amortisatie Syndicaat	„ $3\frac{1}{2}$	„	92	—	—
Handelmaatschappij	„ $4\frac{1}{2}$	„	$125\frac{1}{4}$	$125\frac{3}{8}$	$125\frac{3}{8}$
O. I. Leening	„ 4	„	$95\frac{3}{8}$	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	„ $4\frac{1}{2}$	„	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	„ $4\frac{1}{2}$	„	—	—	—
BELGIE,	„ $2\frac{1}{2}$	„	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	„ $2\frac{1}{2}$	„	—	—	—
Dito dito	„ $4\frac{1}{2}$	„	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	„ 3	„	—	—	—
Dito dito	„ $4\frac{1}{2}$	„	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	„ $1\frac{1}{2}$	„	$32\frac{1}{8}$	$32\frac{3}{16}$	$32\frac{1}{8}$
Dito Obligatiën	„ 3	„	—	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	„ 3	„	$41\frac{15}{16}$	$42\frac{1}{16}$	$42\frac{1}{16}$
Bewijzen Coupons			—	—	—
PORTUGAL, te Londen	„ 3	„	$43\frac{15}{16}$	44	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	„ 5	„	104	—	—
Dito dito 1828 en 1829	„ 5	„	$102\frac{1}{4}$	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	„ 5	„	$84\frac{11}{16}$	$84\frac{3}{4}$	—
Dito 1840	„ 4	„	$80\frac{13}{16}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	„ 4	„	$80\frac{3}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe	„ 4	„	—	—	—
Inschrijving in Assign.	„ 6	„	—	—	—
Certificaten van dito	„ 6	„	—	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	*f*	$158\frac{1}{4}$	—	—
Dito Obligatiën	„ 4	pCt.	$79\frac{1}{8}$	—	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$	„	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	„ 5	„	—	—	—
Dito	„ 4	„	$52\frac{3}{4}$	—	—
Dito Metall.	„ 5	„	$55\frac{7}{8}$	$56\frac{1}{8}$	$55\frac{15}{16}$
Dito Nieuwe	„ 5	„	$74\frac{1}{8}$	$74\frac{3}{8}$	—
Dito 1847	„ $2\frac{1}{2}$	„	$29\frac{5}{8}$	$29\frac{3}{4}$	$29\frac{5}{8}$
BRAZILIE, 1839 100 £	„ 5	„	—	—	—
SARDINIE,	„ 5	„	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	„ $4\frac{1}{2}$	„	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	„ 5	„	$26\frac{3}{4}$	$26\frac{7}{8}$	—
GRENADA, Obligatiën	„ $3\frac{1}{2}$	„	$16\frac{1}{8}$	$16\frac{1}{4}$	—
MEXICO, Obligatiën 1851	„ 3	„	$20\frac{3}{8}$	—	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.